

Subiectul: Propuneri de completare și modificare a Regulamentului cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor

Data: 23 septembrie 2013

Adresat: Consiliul Superior al Magistraturii din Republica Moldova

Prezentat de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org)

Context general

La 5 iulie 2012, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 154 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. Această lege a intrat în vigoare la 14 decembrie 2012. Conform acestei Legi, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) urma să adopte Regulamentul cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor (art. 14 alin. 2).

În martie 2013, CSM a adoptat Regulamentul cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor. În vara anului 2013, CSM a inițiat procedura de modificare a acestui Regulament. CRJM a intrat în posesia unor propuneri de modificare a Regulamentului cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor și vine cu următoarele propuneri de completare și modificare acestui regulament¹:

1. Excluderea p. 6 c) al Regulamentului. Evaluarea performanțelor nu are scopul sancționării judecătorului, ci doar îmbunătățirea activității acestuia. Pentru îmbunătățirea activității, CSM sau președintele instanței de judecată nu ar trebui să poată dispună/cere evaluarea judecătorului fără acordul judecătorului vizat.

Într-adevăr, art. 13 alin. 6 lit. c) al Legii nr. 154 conține prevederi similare celor prevăzute în Regulamentul vizat. Totuși, potrivit legii, nici CSM și nici președintele instanței nu au competențe de a se documenta dacă judecătorul concret merită sau nu să fie supus evaluării. Din contra, p. 4 al Regulamentului în cauză prevede că evaluarea judecătorului urmează să aibă loc conform orarului aprobat de Colegiul de Evaluare. Textul art. 13 alin. 6 lit. c) al Legii nr. 154 este ilogic și propunem CSM întreprinderea măsurilor pentru modificarea Legii nr. 154 în această parte.

2. Completarea p. 7 al Regulamentului cu prevederi potrivit cărora evaluarea extraordinară va începe peste cel puțin 6 luni de la decizia Colegiului privind acordarea calificativului insuficient. Evaluarea extraordinară este menită să verifice schimbările în activitatea judecătorului care au avut

¹ Aceste propuneri au fost formulate în baza Regulamentului cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor și a propunerilor de modificare a acestuia disponibile în iulie 2013. Încercările CRJM de a obține în septembrie 2013 proiectul de modificare al Regulamentului au eșuat.

loc după evaluarea anterioară. Fără o anumită perioadă de timp, evaluarea extraordinară nu poate avea loc, deoarece nu este ce de verificat.

3. Punctul 10.4 al Regulamentului - Propunem ca punctajul maxim acordat pentru instruirea continuă peste 40 de ore să fie de 5 și nu de 10 puncte. Considerăm că acordarea a 15 puncte pentru instruirea continuă (5 puncte pentru acumularea a 40 de ore și 10 pentru instruirea peste 40 de ore) este prea mult, deoarece Regulamentul actual acordă maxim 10 puncte pentru un indicator. Pe de altă parte, propunerea de acordare a 15 puncte în total pentru instruire continuă ar putea avantaja judecătorii din instanțele cu un volum de muncă mai redus, deoarece ai vor putea petrece 140 de ore (3,5 săptămâni) de instruire continuă iar judecătorii din instanțele cu un volum de muncă sporit nu își vor putea permite aceasta.

De asemenea, propunem depunctarea judecătorilor care au acumulat mai puțin de 40 de ore de instruire continuă cu 1 punct pentru fiecare 8 ore neacumulate, și nu pentru 10 ore după cum se propune în modificările la Regulament. Formula propusă de noi va permite ca judecătorul care nu a fost în genere la cursuri de instruire continuă să obțină 0 puncte. Propunerea de a depuncta câte un punct pentru fiecare 10 ore ar însemna că, chiar dacă judecătorul nu a frecventat niciun curs de instruire continuă, el oricum va obține în final un punct pentru acest indicator, ceea ce este ilogic.

4. Propunem ca în p. 14 și 24 ale Regulamentului, calificativul "suficient" să fie înlocuit cu "insuficient", iar calificativul "insuficient" cu calificativul "eșuat". Aceasta va racorda Regulamentul la prevederile Legii nr. 154, care nu prevede calificativul "suficient" însă prevede calificativul "eșuat". De asemenea, aceasta va face ca p. 14 și 24 ale Regulamentului să corespundă cu p. 13 și 23 ale Regulamentului.

5. Propunem introducerea unui indicator nou în ceea ce privește calitatea activității judecătorului, intitulat: rata de contestare a hotărârilor judecătorești emise de judecător. Acest indicator permite cuantificarea nivelului de satisfacție a justițiabililor de calitatea hotărârilor emise de judecătorul evaluat. Indicatorul ar putea fi evaluat în baza informației din PIGD sau a extrasului din cancelaria instanței de judecată. Datele vor fi evaluate prin prisma ratei medii de contestare a hotărârilor judecătorești din instanța respectivă, sau chiar din țară. Introducerea acestui indicator a fost propusă de către judecători în iunie 2013 în cadrul unei mese rotunde organizate de Institutul de Reforme Penale. Punctajul maxim care poate fi acordat acestui indicator ar putea fi de 7 sau 8. Dacă propunerea este acceptată, Regulamentul ar trebui completat cu p. 10.1.1.

6. Propunem ca pentru indicatorii "Lipsa abaterilor disciplinare" și "Lipsa violărilor CEDO constatate de CtEDO cu privire la hotărâri judecătorești adoptate în ultimii 6 ani" să nu fie acordat punctaj automat, ci ca candidații să fie depunctați în cazul în care astfel de circumstanțe există. Acest mecanism va asigura ca punctajul nu este acordat automat, și va permite acordarea punctajelor sporite pentru alți indicatori. În consecință, p. 11.3 și 11.4 ale Regulamentului urmează a fi ajustate. De asemenea, urmează a fi redistribuit punctajul care revenea indicatorilor din p. 11.3 și 11.4 ale Regulamentului între ceilalți indicatori.

7. Propunem excluderea criteriului 15 de evaluare din anexa nr. 1 la Regulament (cunoașterea limbilor oficiale ale CtEDO). Acest criteriu nu vizează evaluarea judecătorului. El se referă la avantajele judecătorului pentru promovare și este prevăzut drept criteriu pentru selectare și promovare.

Mai mult, în cazul evaluării judecătorului nu este posibil de a avea indicatori facultativi, deoarece pentru fiecare indicator urmează obligatoriu de a acorda punctaj. În momentul în care punctaj este acordat pentru fiecare indicator, acesta nu mai poate fi facultativ. Într-adevăr, fără a acumula 4 puncte la criteriul nr. 15 din Anexa nr. 1, judecătorul nu poate obține punctajul maxim prevăzut de Regulament.

8. Considerăm că introducerea Capitolului IV (evaluarea candidaților la funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță) în acest Regulament este ilogică. Evaluarea performanțelor președinților și vicepreședinților de instanțe prevăzută de Regulamentul supus modificării nu are scopul de a permite acestuia să participe ulterior la concurs ci de a contribui la îmbunătățirea activității manageriale a actualilor președinți și vicepreședinți de instanță. Anume din acest motiv, p. 18 al Regulamentului prevede că evaluarea performanțelor manageriale are loc doar concomitent cu evaluarea periodică a judecătorului și indiferent de faptul dacă președintele sau vicepreședintele participă din nou la concurs. Scopul evaluării performanțelor nu este de a departaja candidații, ci de a stabili cât de bună este persoana în calitate de judecător, președinte sau vicepreședinte de instanță.

Capitolului IV nu își are locul în Regulamentul cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor. Un loc mai potrivit pentru el ar fi Regulamentul cu privire la selectarea, promovarea și transferarea judecătorilor. Evaluarea candidaților în scopul numirii în funcție de conducere vizează promovarea judecătorului (a se vedea art. 1 alin. 2 al Legii nr. 154) și nu evaluarea abilităților lui profesionale.

Procedura propusă de evaluarea candidaților pentru funcția de președinte sau vicepreședinte de instanță arată straniu. Pe de o parte, ea ia în calcul activitatea anterioară a candidaților iar pe de altă parte sunt evaluate planurile și strategiile candidaților. Luarea în calcul a experienței anterioare reduce substanțial șansele candidaților care nu au exercitat anterior funcții administrative. În același timp, evaluarea planurilor și strategiilor candidaților nu ține de evaluarea activității candidaților (evaluarea reprezintă aprecierea dată unei activități anterioare) și de departajarea acestora. Departajarea candidaților ține de selecția și nu de evaluarea candidaților.

Pe de altă parte, în cazul în care Capitolul VI va fi introdus în Regulamentul cu privire la procedura și criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiul de evaluare practic va efectua tot lucrul Colegiului de selecție, ceea ce va mări și mai mult discrepanța dintre volumul de muncă a celor două colegii.

9. Introducerea Capitolului V în Regulament (evaluarea judecătorilor detașați sau suspendați din funcție), de asemenea, pare de prisos. În cazul în care judecătorul s-a aflat în concediu de maternitate, el poate fi evaluat doar pentru perioada în care și-a exercitat atribuțiile de serviciu. Dacă judecătorul nu a activat după evaluarea anterioară, vor fi folosite rezultatele evaluării anterioare, iar judecătorii nu vor fi supuși unei noi evaluări deoarece nu este ce de evaluat.

Aceiași regulă ar putea fi aplicată și în cazul judecătorilor detașați pe perioade lungi. Totuși în cazul membrilor CSM această regulă nu ar trebui să se aplice. Pentru a evita conflictele de interese, judecătorii aleși în calitate de membri ai CSM, pe perioada exercitării mandatului de membru al CSM, ar trebui să renunțe la dreptul de a participa la concursuri pentru promovare sau ocuparea funcțiilor de conducere în instanțele judecătorești.

Vladislav GRIBINCEA

Președinte